

Asia: VN/5934/2021

Lausuntopyyntö; hallituksen esitys eduskunnalle laiksi poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

JUKO ry

Markku Kojo

Hallituksen esitys eduskunnalle poliisin hallinnosta annetun lain muuttamisesta

Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö kiittää mahdollisuudesta lausua mielipiteensä hallituksen esitysluonnoksesta.

Suojelupoliisin eräiden virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta

Esityksessä ehdotetaan poliisin hallinnosta annettuun lakiin säännöksiä, joiden mukaan suojelupoliisin virka tai virkasuhde voitaisiin täyttää niitä haettavaksi julistamatta, kun tehtävän luonne sitä välttämättä edellyttäisi.

Pääsäännön mukaan virka tai virkasuhde voitaisiin täyttää edelleen myös julkisen hakumenettelyn mukaisesti.

Valtion virkamieslain mukaisesti julistettaisiin kuitenkin aina haettavaksi suojelupoliisin apulaispäällikön, osastopäällikön ja yksikön päällikön tai tehtävien kannalta niitä vastaavalla tasolla oleva virka tai virkasuhde.

JUKO:

Julkisen viran täytön avoimuus ylläpitää osaltaan luottamusta viranomaistoimintaan ja siksi se on tärkeä säilyttää pääsääntönä. Osa valtion viranomaistoiminnasta on kuitenkin luonteeltaan sellaisia,

että viranhakijoiden ja virkoihin valittujen henkilöllisyyden salaaminen on tärkeää sekä asianomaisten henkilöiden että näiden toimintojen turvaamiseksi.

Suojelupoliisissa rajauksen perusteena ei kuitenkaan näytä olevan tehtävän luonne, ellei koko viraston toimintaa mielletä sellaiseksi, joka välttämättä edellyttää virantäyttöprosessin salaamista. Näyttää siltä, että suojelupoliisissa salaamisesta olisikin tulossa sääntö ja avoimesta virantäytöstä poikkeus.

Suojelupoliisin toiminta nykymuodossaan on sellaista, joka perustelee virantäyttöprosessin salaamisen varsin laajasti. Tehtävät, joiden täyttöön liittyy virkamieslain menettelyyn verrattuna poikkeuksellinen menettely, tulisi kuitenkin määritellä tarkemmin esityksessä. Näin voitaisiin toteuttaa lainsäädännön yksityiskohtaisuuden ja selkeyden vaatimusta lausunnolla olevaa esitystä paremmin.

Keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin eräiden virkojen täyttäminen niitä haettavaksi julistamatta

Ehdotuksen mukaan keskusrikospoliisin ja paikallispoliisin tietolähde-, valeosto- tai peitetoiminnan suorittamiseen ja todistajansuojeluohjelmaan liittyvä virka tai virkasuhde voitaisiin täyttää haettavaksi julistamatta, kun tehtävän luonne sitä välttämättä edellyttäisi.

Virka tai virkasuhde voitaisiin täyttää myös julkisen hakumenettelyn mukaisesti. Julkinen hakumenettely olisi edelleen pääsääntö. Kyseessä olisi poikkeus julkisen viranhaun pääsäännöstä ja haettavaksi julistamatta toteutettu rekrytointi kohdistuisi vain rajattuihin tehtäviin ja henkilöpiiriin poliisin kokonaishenkilöstöstä.

Julkisella hakumenettelyllä täytettäisiin edelleen ehdotettuun sääntelyyn liittyvän toiminnan keskijohto- ja johtotehtävät.

JUKO:

Keskusrikospoliisissa ja paikallispoliisissa hakijoiden tietojen salaamista on pääosin perusteltu tiettyihin toimintoihin liittyvien virkojen täyttöön liittyen. Esitystavan perusteella on tulkittavissa, että luettelo on tyhjentävä eli muita toimintoja virantäytön salaaminen ei koskisi. Keskusrikospoliisissa ja paikallispoliisissa julkinen hakumenettely näyttäisi säilyvän pääasiallisena menettelytapana.

Esityksessä mainitut toiminnat ovat luonteeltaan sellaisia, että poikkeus virantäytön julkisuudesta voidaan säätää esityksen mukaisesti.

Viranhakijoiden tunnistetietojen ilmoittamatta jättäminen eräissä tapauksissa

Mikäli virka tai virkasuhde, joka voitaisiin täyttää haettavaksi julistamatta, täytetään julkisella hakumenettelyllä, mahdollistettaisiin hakijoiden ja nimitetyn tunnistetietojen kuten nimen ilmoittamatta jättäminen tiedon pyytäjälle.

Viran tai virkasuhteen täyttämistä olisi kuitenkin aina ilmoitettava niin, että täytettävänä ollut virka tai virkasuhde, päätöksen tehnyt viranomainen sekä nimityspäivä on ilmoitettava virkaa tai virkasuhdetta hakeneille. Valitusoikeuden käyttämistä varten tarkemmat tiedot annettaisiin pyydettyä pseudonymisoidusti. Tämä tarkoittaisi henkilötietojen käsittelemistä niin, että tietoja ei voitaisi enää yhdistää ilman lisätietoja, kuten koodia, tiettyyn henkilöön.

JUKO:

Tämä on sinänsä ymmärrettävä ehdotus, kun otetaan huomioon edellä esitetyt kaksi muutosesitystä. Ehdotuksesta nousee kuitenkin kysymys, miten määritellään virka, joka voitaisiin täyttää haettavaksi julistamatta. Herää myös kysymys, miksi tällainen virka olisi julkisessa haussa.

Menettelyn ei tulisi mahdollistaa tietojen jälkikäteistä salaamisen laajentamista siitä, miten se muualla lainsäädännössä määritellään.

Helsingissä 13.4.2022

JUKO ry:n puolesta

Markku Kojo

Kojo Markku
Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry